

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології на тему:

**Модифікатори у китайській мові: функції, розряди, структурні особливості
модифікаторів.**

Студентки групи Пкит 07-20

Факультету східної і слов'янської філології

Денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури(переклад включно),

перша китайська

Сорочинської Юлії Іванівни

Науковий керівник:

к.ф.н., Щербаков Я. І.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОВОЗНАВЧОГО ВИВЧЕННЯ МОДИФІКАТОРІВ	6
1.1. Категорія «модифікатор» у лінгвістичних студіях.....	6
1.2. Розряди модифікаторів у сучасній китайській мові.....	11
Висновки до розділу 1	14
РОЗДІЛ 2. ЗАКОНОМІРНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОДИФІКАТОРІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	15
2.1. Основні функції модифікаторів у китайській мові.....	15
2.2. Структурні особливості модифікаторів сучасної китайської мови	21
Висновки до розділу 2	31
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	33
АНОТАЦІЯ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	37

ВСТУП

Актуальність дослідження. Китайська мова належить до сино-тибетської мовної родини та є складовою класу ізольованих мов із певними елементами аглютинації. Для ізольованих мов, характерними диференційними особливостями яких прийнято вважати моносилабізм та морфологічну значущість складоподілу, особливою є роль лінійного розташування слів у структурі словосполучення й речення.

Словозміни (стан, дієвідміна) в китайській мові немає, а керування здійснюється аналітичним способом за допомогою добре розвиненої системи службових слів або порядку слів; узгодження теж відсутнє. Характерною є велика кількість модифікаторів та службових слів, які використовуються для вираження граматичних значень, а також недостатньо граматикалізованих показників та серіальних конструкцій.

Модифікатори в китайській мові – це дев'ять елементів, що вказують напрямок руху або результат дії, приєднуючись до дієслова та утворюючи результативну дієслівну конструкцію. Модифікатори в китайській мові виконують різноманітні функції, головними з яких є локалізація ситуації в просторі, вказівка стосовно напрямку руху чи вираження аспектуальних значень (у цьому плані модифікатори функційно подібні з дієслівними префіксами в українській мові). Однак разом із тим модифікатори наділені ще однією семантико-синтаксичною функцією: вони можуть змінювати склад і маркування актантів дієслова, із їхньою допомогою часто вводиться ще один учасник ситуації. Відтак, значна та різноаспектна функційність модифікаторів визначає їхню важливість для сучасної китайської мови та підкреслює актуальність дослідження цього мовного феномена.

Об'єктом дослідження є модифікатори сучасної китайської мови.

Предмет дослідження – функціонально-семантичні особливості використання модифікаторів у сучасній китайській мові.

Мета роботи полягає у дослідженні функціонально-семантичних особливостей використання модифікаторів у сучасній китайській мові.

Поставлена мета передбачає необхідність виконання таких **завдань дослідження**:

1. Розглянути поняття «модифікатор» у лінгвістичних студіях;
2. З'ясувати місце модифікаторів у граматиці сучасної китайської мови;
3. Охарактеризувати розряди модифікаторів у сучасній китайській мові;
4. Виокремити основні функції модифікаторів у китайській мові;
5. Визначити структурні особливості модифікаторів сучасної китайської мови;
6. Виділити провідні сфери вживання модифікаторів у сучасній китайській мові.

Методи дослідження. Дослідження базується на застосуванні комплексу методів: загальнонаукових – абстрагування, узагальнення, індукції, дедукції, системного методу; емпірико-теоретичних – аналізу, синтезу, сходження від абстрактного до конкретного; конкретно-наукових – історичного, компаративного, статистичного. Вибір методологічного інструментарію обумовлений його міждисциплінарним характером. Зокрема, історичний метод був застосований для дослідження еволюції досліджуваних понять та явищ; компаративний – при зіставленні та порівнянні тексту оригіналу та його перекладу з метою дослідження трансформацій, які були використані під час перекладу; статистичний – для визначення кількісних аспектів досліджуваних явищ.

Матеріали і висновки дослідження можуть мати суттєве **теоретичне та практичне** значення.

Теоретична значущість роботи полягає у розробці окремих функціонально-комунікативних аспектів, внеском у лексикологію сучасної китайської мови.

Практична цінність роботи обумовлена перспективами застосування матеріалів і результатів дослідження у курсах з функціональної граматики,

лексикології, стилістики китайської мови, аналізу тексту; як довідковий матеріал для написання курсових та дипломних робіт студентами лінгвістичних спеціальностей тощо.

Структура роботи зумовлена її метою та завданнями. Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОВОЗНАВЧОГО ВИВЧЕННЯ МОДИФІКАТОРІВ

1.1. Категорія «модифікатор» у лінгвістичних студіях

Модифікатором у китайській мові називається особливий підвид синтаксичних одиниць: додатковий ускладнювач дії (щодо її результату, напрямку, ступеня, кількісної характеристики, можливості тощо), який ставиться після присудка, вираженого дієсловом або прикметником, і доповнює його значення» (Добосевич, У. 2017. сс. 151-159). З точки зору дефініції, модифікатор у китайській мові – це додатковий член речення, завдання якого полягає у змістовій модифікації вихідного значення присудка для утворення нових смислових відтінків або в доповненні вихідного значення присудка (Демська-Кульчицька, О.М. 2002. 70-74).

На наш погляд, всі ці визначення конкретно описують основну роль модифікатора в китайському реченні. Модифікатор служить тією самою синтаксичною одиницею в китайському реченні, яка допомагає присудку знайти більш точний, завершений зміст.

В основу сучасних лінгвістичних уявлень про модальність покладено теорію, запропоновану французьким лінгвістом Ш. Баллі. На його думку, у будь-якому висловлюванні є два компоненти: диктум – основний зміст – і модус – модальний компонент, тобто. вольове, інтелектуальне чи емоційне судження про диктум (Fairclough N., Duszak A. 2008. S. 7-29). Наслідуючи міркування французького лінгвіста, Л. Шнуровська стверджує: “Модальність – це обов’язкова, неминуча якість мовлення. Той, хто говорить, не може оформити і адресувати висловлювання без його модальної кваліфікації” (Шнуровська, Л.В. 2016. сс. 140-148).

Н. Савельєвою модальність (від лат. Modus – міра, спосіб) «розглядається як функціонально-семантична категорія, що виражає різні види відношення

висловлювання до дійсності, а також різні види суб'єктивної кваліфікації повідомлення» (Савельєва, Н.О. 2014. с.210-214). О. Селівановою модальність визначається як «граматична категорія, яка означає відношення змісту мовлення до дійсності і виражається за допомогою форм способу дієслова, інтонації, вставних слів і т. ін.» (Селіванова, О.О. 2008. 711с.)..

Різними дослідниками модальність визначається як граматична, синтаксична чи семантична категорія. Наприклад, М. Жовтобрюх, Б. Кулик розглядають «модальність як граматичну категорію» (Жовтобрюх, М. А., Кулик, Б. М. (1972. 402 с.). Для них «модальність є синтаксичною категорією, зазначаючи, що за межами синтаксичної модальності залишаються лексичні засоби» (Жовтобрюх, М. А., Кулик, Б. М. (1972. 402 с.). У роботах У. Добосевич «модальність розглядають як семантичну категорію, оскільки модальний зміст може бути виражений різними мовними засобами. До них належать граматичні (морфологічні), лексичні (модальні слова), лексико-граматичні (модальні дієслова) та інтонаційні засоби» (Добосевич, У. 2017. сс. 151-159).

Модальність є однією з основних категорій природного мовлення – мовною універсалією, що виражає типи відношення висловлювання до дійсності та види суб'єктивної оцінки інформації. Модальність – «функціонально-семантична категорія, що виражає ... види відношення висловлювання до дійсності, а також ... види суб'єктивної кваліфікації сполученого» (Шнуровська, Л.В. 2016. сс. 140-148).

Модальність – «відображення складних взаємодій між факторами комунікації: мовцем, співрозмовником, змістом висловлювання та дійсністю» (Bralczyk J. 2003).

Таким чином, «модальність – це комплексна багатоаспектна функціонально-семантична категорія, що відображає ставлення того, хто говорить, до змісту висловлювання та його оцінку ставлення до об'єктивної дійсності» (Brzozowski P. 2004. Nr 1. S. 67-77.) Зміст висловлювання може розглядатися як реальний / нереальний, можливий / неможливий, ймовірний / неймовірний, необхідний, бажаний і т. д.

Модальними називаються дієслова, що виражають не дію, а ставлення до неї: можливість, необхідність, здатність, ймовірність і т. д. вчинення дії, вираженої інфінітивом головного дієслова, що йде за модальним. Модальні дієслова у реченні завжди функціонують з головним дієсловом, що вживається у вигляді інфінітива, утворюючи складний дієслівний (модальний) присудок. Ці дієслова називають ще недостатніми, тому що у них немає ряду граматичних форм, властивих іншим дієсловам.

Модальні дієслова є складовими компонентами висловлювання, які допомагають мовцю продемонструвати свій емоційний стан, висловити суб'єктивний чи об'єктивний погляд на ситуацію, дати пораду чи примусити до дії. Вони є важливим семантичним елементом у реченні.

Категорія модальності – активна ментальна діяльність, що виробляється суб'єктом (автором) з оцінки його уявлень (модус) щодо фактичної інформації (диктум) (Fraser В. 1999. 31. Р. 931-952). Оскільки модальність служить виразом оцінки, вона може бути об'єктивною (раціональною – термінологія В. О. Горпинича, інтелектуальною – у термінології В. Жуковської, логічною), що базується на засобах вираження раціональної оцінки в плані реальності об'єкта, та суб'єктивного, пов'язаного з виразом власного ставлення автора до змісту, що висловлюється. Багато дослідників вважають категорію модальності виразом реальності/ірреальності висловлювання, не пов'язаним з оцінкою, але категорія модальності виражає лише “ставлення того, хто говорить до того зв'язку, який встановлюється ним між змістом певного висловлювання і дійсністю, тобто «ставлення до відношень” (Жуковська, В.В. (2013.142 с.).

Суб'єктивна модальність – “функціонально-семантична категорія, що служить втіленню оцінки з боку ступеня достовірності переданої інформації” (Загнітко, А.П. 2001. 662с). Ця категорія має велике значення при створенні тексту – через своє ставлення до подій автор формує ставлення до них читача. Для об'єктивної модальності денотатом є навколишній, реальний світ, а для суб'єктивної – осмислення цього світу і явищ, що відбуваються в ньому.

Для вираження суб'єктивної модальності різні мови мають низку лексико-граматичних засобів – передусім, набір модальних дієслів, але є інші засоби. На думку Л. П. Войналович, «будь-яке слово, що виражає оцінку з навколишньою реальністю, повинно визначатися як модальне». (Войналович, Л.П. 2013. с. 28-32). У. Добосевич вважає, що особливим засобом передачі суб'єктивної модальності також є інтонація того, хто говорить (Добосевич, У. 2017. сс. 151-159), а Ю. Жерліцина також говорить про важливість синтаксичних та композиційних засобів (порядок слів, лексичні повтори, вставні речення та вступні слова) при вираженні суб'єктивно-модального значення (Жерліцина, Ю. В. (2015.сс. 92-96).

Оскільки модальність служить виразом оцінки, вона може бути об'єктивною, що базується на засобах вираження раціональної оцінки в плані реальності об'єкта, і суб'єктивною, пов'язаною з вираженням власного ставлення автора до змісту, що висловлюється. Суб'єктивна модальність – “функціонально-семантична категорія, що служить втіленню оцінки з боку ступеня достовірності інформації, що передається” (Kujawa I. 2009. S. 43-58).

Об'єктивна модальність є обов'язковою ознакою будь-якого висловлювання та однією з категорій, що формує предикативну одиницю – речення. Вона виявляється у мові за допомогою особливої категорії дієслова – способу (дійсного, наказового, умовного). Форми дійсного способу відносять висловлювання до категорії реальних, тоді як умовний (умовний, бажаний, спонукальний, належний) спосіб відносить висловлювання в план бажаного, необхідного або небажаного (Левицький, А.Е. 2008. 264 с.).

Модальність є невід'ємним компонентом мовної тактики переконання. Висловлюючи свою позицію, в якій він прагне переконати співрозмовника, мовець може претендувати на те, що він висловлює “істину” або “один із поглядів” (Шнуровська, Л.В. 2016. сс. 140-148). Він також може виявляти більшу або меншу гнучкість при викладанні своєї позиції, тобто мати різний ступінь впевненості у своїй позиції.

Таким чином, переконливі повідомлення можуть відрізнятися за ознаками об'єктивності / суб'єктивності та за ступенем впевненості мовця.

Вибір модальності відбивається на ефективності досягнення поставленої мети мовця, – вплинути на співрозмовника і переконати його прийняти викладений погляд на певну ситуацію.

У сучасній мовознавчій науці існують різноманітні класифікації засобів вираження модальності, які залежать від належності лінгвіста до тієї чи іншої наукової школи. Так наприклад, А. Кушнірик стверджує, що «модальність, будучи екстралінгвістичною категорією, що виражає відношення мовця до реальності, має загальні в англійській та українській мові засоби реалізації, які в себе включають:

- 1) фонетичні засоби (наголос та інтонація);
- 2) лексико-граматичні засоби (модальні дієслова);
- 3) лексичні засоби (модальні слова та модальні вирази), що виражають суб'єктивну модальність;
- 4) граматичні засоби (способи дієслова), що виражають граматичну модальність» (Кушнірик, А.В. 2001. 20 с.)

Модифікатори, що використовуються в китайській мові для позначення ставлення мовця до ситуації створюють труднощі при передачі їх українською мовою, оскільки виникають проблеми з вибором слів в українській мові, щоб передати точність фрази та сенс, закладений в оригіналі. Контекст сенсу всієї фрази грає значну роль під час вибору потрібного словесного значення. У процесі застосування модифікаторів у мові використовуються семантичні та стилістичні контекстуальні значення слів та використовуються залежно від оточення та реалізуються під дією вузького, широкого та екстралінгвістичного контексту. Контекстом є мовне оточення, у якому використовується та чи інша лінгвістична одиниця. Сукупність слів є контекстом конкретного модифікатора у словосполученні, у складі якого використовувалося це слово.

1.2. Розряди модифікаторів у сучасній китайській мові

У мовознавстві модальність належить до найістотніших, обов'язкових характеристик речення і сприймається як категорія, що виражає зв'язок висловлювання з реальною дійсністю.

Категорія модальності залишається однією з найактуальніших проблем дослідження через свою багатокomпонентність та специфіку засобів відтворення. Як слушно зауважує Л. В. Шнуровська, “не існує в мові іншої такої лексико-граматичної категорії, що спричиняла б більше труднощів в процесі перекладу, ніж категорія модальності” (Шнуровська, Л.В. 2016. сс. 140-148). Термін “модальність” є загальнонауковим і постає у багатьох сферах знань: у філософії, логіці, лінгвістиці, літературознавстві та ін. Слово “модальність” походить від лат. “*modus*” із значенням “спосіб, міра”. Поняття “модальність” вперше було вжите у “Метафізиці” Арістотеля, який виокремлював три провідні модальні поняття: необхідність, можливість та реальність (Горпинич, В.О. 2004. 335 с.). К.: Академія. Пошуки в історичних джерелах показують, що згадки про модальність є у працях Теофаста, Евдема Родоського, середньовічних схоластів та ін..

Н. О. Савельєва надає таке визначення: “Модальність як екстралінгвістична категорія виражає ставлення мовця до реальності і має спільні засоби вираження в українській і англійських мовах” (Савельєва, Н.О. 2014. с.210-214).

У інтерпретації О.О. Селіванової категорія модальності – це “репрезентація різних емотивно-оцінних сигналів, змодельованих авторською свідомістю; реальністю / ірреальністю імітованої референції, яка відіграє суттєву роль в актуалізації змістовно-континуальної організації тексту” (Селіванова, О.О. 2008. 711с)..

У мовознавстві модальність є однією з характеристик речення і трактується як категорія, що виражає зв'язок висловлювання з реальною дійсністю. Більшість граматистів вважають, що модальність притаманна будь-

якому висловлюванню, тому що його зміст може трактуватися як реальне чи нереальне, можливе чи неможливе, бажане чи небажане (Ш. Баллі)

У китайській граматиці прийнято виділяти такі види модифікаторів:

1. Модифікатор ступеня (补语 chéngdubǔyǔ).
2. Модифікатор стану (状态补语 zhuàngtài bǔyǔ).
3. Модифікатор результату (结果补语 jiéguǒ bǔyǔ).
4. Модифікатор ймовірності (可能补语 kěnéng bǔyǔ).
5. Модифікатор напрямку (趋向补语 qūxiàng bǔyǔ).
6. Модифікатор кратності (动量补语 dòngliàng bǔyǔ).
7. Модифікатор тривалості (时量补语 shíliàng bǔyǔ).
8. Модифікатор кількості (数量补语 shùliàng bǔyǔ) (Жовтобрюх, М. А.,

Кулик, Б. М. (1972. 402 с.).

Модифікатор ступеня – це модифікатор, який демонструє досягнення дією чи предметом певного ступеня. При цьому зазначений модифікатор ділиться на дві групи: з часткою 得 dé і без частки 得 dé. Якщо ми використовуємо комплемент з часткою 得 dé, то нам необхідно додати цю частку до дієслова, що виражає психічні дії, або до прикметника. Після використовується одна з комплементарних часток, таких як: 很 hěn, 慌 huāng, 要命 yàomìng, 要死 yàosǐ, 不得了 bùdéliǎo, 不行 bùxíng.

Модифікатор стану – це модифікатор, який запроваджує оцінне чи описове роз'яснення результату дії (Жерліцина, Ю. В. (2015.с.с. 92-96). Існує кілька способів побудувати речення, використовуючи цей модифікатор:

- Дієслово/прикметник + 得 dé + спосіб дії.
- Дієслово + 得 dé + дієслово/прикметник/словосполучення.
- Прикметник + 得 dé + дієслово/словосполучення.

Модифікатор результату – це модифікатор, який свідчить про результат дії; коли присудок виражено дієсловом. В даному випадку речення утворюється шляхом додавання до присудка однієї з результативних морфем: 好 hǎo, 到 dào,

开 kāi, 住 zhù, 找 zhǎo, 掉 diào, 坏 huài, 上 shàng, 完 wán, 光 guāng, 错 cuò, 见 jiàn, 了 le, 清楚 qīngchǔ, 动 dòng, 定 dìng.

Модифікатор спрямування – це модифікатор, який виражає напрямки руху. Речення утворюється шляхом додавання модифікатора напрямку до присудка, вираженого дієсловом. Модифікатори напрямку: 来 lái, 去 qù, 进 jìn, 出 chū, 上 shàng, 下 xià, 回 huí, 过 guò і т.д.

Модифікатори напрямку можуть бути складними/складеними/комплексними. Вони утворюються шляхом приєднання до дієслів, що позначають рух, орієнтований у просторі, тобто до дієслів групи «进», а саме, до дієслів: 上 shàng, 下 xià, 进 jìn, 出 chū, 回 huí, 过 guò, 起 qǐ, а також дієслів групи «来 і 去», / 去 lái/qù, що позначають дію, орієнтовану по відношенню до того, хто говорить. Всі ці дієслова можуть функціонувати як самостійні дієслова і як модифікатори, що приєднуються до іншого дієслова і уточнюють напрямок руху, що позначається ним.

Модифікатор ймовірності (або модифікатор можливості) – це модифікатор, який виражає ймовірність досягнення мети, тобто можливо чи неможливо виконати дію. Утворюється шляхом додавання до присудка, висловленого дієсловом, 得 了 (dé liǎo) / 不 了 (bù liǎo) або додавання до результативної морфеми/модифікатора напрямку частки 得/ 不. При утворенні заперечного речення, заперечення відноситься не до дієслова, а до результату.

Модифікатор тривалості – це модифікатор, який означає тривалість дії. Виражається словосполученням або словом, що означає відрізок часу.

Модифікатор кратності – це модифікатор, який свідчить про кількість разів скоєння дії, виражається дієслівним рахунковим словом і числівником.

Модифікатор кількості – це модифікатор, який свідчить про кількісну різницю двох порівнюваних предметів (Жерліцина, Ю. В. (2015.с.с. 92-96). Вживається після присудка, який виражений прикметником.

Дослідження модифікаторів, з точки зору складності граматики китайської мови, дозволяє збагатити методику викладання китайської мови як іноземної,

спростити розуміння структури китайського речення. Варіанти використання модифікаторів у китайській мові є численними. Кожен вид модифікатора допомагає охарактеризувати присудок, показати тривалість, завершеність, ймовірність дії. Багато з них мають власні тонкощі використання, тому необхідно бути особливо уважним, щоб уникнути плутанини.

Висновки до розділу 1

Модифікатором у китайській мові називається особливий підвид синтаксичних одиниць: додатковий ускладнювач дії (щодо її результату, напрямку, ступеня, кількісної характеристики, можливості тощо), який ставиться після присудка, вираженого дієсловом або прикметником, і доповнює його значення. З точки зору дефініції, модифікатор у китайській мові – це додатковий член речення, завдання якого полягає у змістовій модифікації вихідного значення присудка для утворення нових смислових відтінків або в доповненні вихідного значення присудка.

На наш погляд, всі ці визначення конкретно описують основну роль модифікатора в китайському реченні. Модифікатор служить тією самою синтаксичною одиницею в китайському реченні, яка допомагає присудку знайти більш точний, завершений зміст.

У китайській граматиці прийнято виділяти такі види модифікаторів:

1. Модифікатор ступеня;
2. Модифікатор стану;
3. Модифікатор результату;
4. Модифікатор ймовірності;
5. Модифікатор напрямку;
6. Модифікатор кратності;
7. Модифікатор тривалості;
8. Модифікатор кількості.

РОЗДІЛ 2. ЗАКОНОМІРНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОДИФІКАТОРІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Основні функції модифікаторів у китайській мові

У сучасній китайській мові "модальність" перекладається як "情态" (qíngtài), а "настрій" – як "语气" (yǔqì) (де останнє стосується переважно наказового способу, що позначається модальними частками). Різниця між цими поняттями, здається, досить чітко відображається цими двома термінами, але, як підкреслюють Чаппелл і Пейраубе, ці два слова часто вживаються як взаємозамінні.

Насправді, якщо ми зіставимо їхню термінологію з сучасними лінгвістичними концепціями, то побачимо, що "наказовий спосіб" передається, відповідно, як "情态" і як "语气". Лю Шусян розширив значення останнього терміна, включивши до нього іллокутивну сферу, яку він позначив як "语气 у широкому сенсі". Але перед тим, як розглянути підхід Лю Шусяна до модальності, потрібно звернути увагу на його попередника: Лі Цзіньсі вводить термін "情态" для позначення специфічної лінгвістичної категорії.

У моделі Лі Цзіньсі існує дев'ять частин мови, об'єднаних у п'ять граматичних макрокатегорій. Перші три групи слів характеризуються властивостями, які можна простежити в китайському традиційному мисленні. Вони включають слова, що виражають субстанцію (іменники та займенники), використання (дієслова) та якість (прикметники та прислівники). Четверта група відіграє роль зв'язку між фразами та реченнями (прийменники та сполучники). П'ята макрокатегорія не виражає властивостей і не слугує для зв'язку. Це "слова ставлення", тобто частки ("助词" zhùcí, буквально "допоміжні слова") та вигуки.

Вони описані в цих двох уривках: "Мова повинна виражати почуття, причому в яскравий спосіб; це не механічна конструкція. Слова, які виражають

інтереси, почуття і ставлення мовця, називаються модальними словами, словами ставлення". "Частки: вживаються як допоміжні слова та речення для вираження позицію та ставлення "мовця" під час висловлювання. Такі слова самі по собі не мають значення, але трапляються слова самі по собі не мають значення, але виконують роль, подібну до ролі розділових знаків. Вигуки: звуки, що використовуються для вираження певного почуття в момент мовлення"(吕叔湘. (1942). "Модальність, наказовий спосіб і дієслівний спосіб тісно пов'язані між собою" (吕叔湘. (1942).

Тому не дивно, що визначення наказового способу Лі Цзіньсі (що передається модальними частками) дуже близьке до визначення дієслівного способу, сформульованого Єсперсеном: "Дієслівні способи виражають певне ставлення свідомості мовця до змісту речення" (吕叔湘. (1942).

Яким би не було джерело роздумів Лі Цзіньсі, все одно можна помітити, що певною мірою те, що відбувалося на Заході, стосується і Китаю. Подібно до того, як лінгвістичне поняття модальності виникло у зв'язку з поняттям дієслівного способу і певний час ототожнювалося з ним, так само і поняття " 情态 " (яке зараз використовується для позначення модальності) спочатку стосувалося фразового способу, що також називався "语气".

В обох випадках термінологія, що позначає поняття модальності, була взята з лексики, створеної для визначення її найпомітнішого граматикизованого вираження. Це – спосіб або модус дієслова (лат. *modus*) в індоевропейських мовах і наказовий спосіб (нині позначається як "语气") у китайській мові.

Далі розглянемо іллокутивний та пропозиційний рівні модальності. Підхід Лю Шусяна до вивчення мови відповідає культурному сценарію авангардних рухів Заходу його епохи. У передмові до перевидання 1982 року (吕叔湘. (1942).: він визнає вплив праць "Мислення і мови" та "Основ англійської граматики", чію теорію рангу він вітає, як і Ван Лі.

У розділі "Теорія вираження" ("表达论" *Biǎodá lùn*) Лю Шусян визначає сферу модального виміру, включаючи настрій, модальність та іллокутивну сферу. Він виділяє два різні рівні, як можна зрозуміти з наведеного нижче уривка: "“Настрій” може мати двояке тлумачення: у широкому чи вузькому сенсі. У широкому сенсі воно включає "семантику" і "силу" висловлювання.

Так звана "семантика" стосується таких відмінностей, як стверджувальне-негативне, визначене-невизначене, віртуальне-реальне тощо. Сила вказує на те, чи є висловлювання легким або серйозним, неквапливим або терміновим. Як тільки ми виключаємо ці два, то залишається "настрій" у вузькому сенсі; якби ми мали дати йому визначення, то могли б сказати: "відмінності, які виникають між реченнями з однаковим концептуальним змістом через їхню різну мету вживання" (黎锦熙. (1924).

Автор використовує термін "语气" (буквально "мовний настрій"), який зазвичай позначає тон висловлювання. "Настрій у вузькому сенсі" збігається з фразовим настроєм, позначеним модальними частками, який також виражається просодичними елементами: "“Семантика” змінюється відповідно до концептуального змісту, тоді як той самий настрій може мати відмінності в "силі". Виразальні засоби цих трьох способів також не однакові: для семантики здебільшого використовують обмежувачі модальні слова, для сили – інтонацію, тоді як для способу – комбіноване використання як інтонації, так і модальних часток ("语气词" *yǔqìcí*).

Однак ці три способи тісно пов'язані між собою. Наприклад, неозначена семантика неодмінно набуває питального способу; у риторичних питаннях наказовість є більш різкою, ніж у звичайних запитах; у припущеннях вона слабша, ніж у прямій розповіді, а в наказах – сильніша, ніж у переговорах. Це все очевидні факти." (黎锦熙. (1924).

Трактування модальності у Лю Шусяна також є попереднім. Він локалізує цю лінгвістичну категорію в області "正反" (zhèngfǎn) та "虚实" (xūshí), що можна перекласти як "Позитивне і негативне. Уявне та реальне".

Лю Шусян виокремлює два різні класи тверджень: речення істинності-хибності ("是非文句" (shìfēi wénjù), позначені негативними обмежувачами ("否定限制" fǒudìng xiànzhì), та нефактичні речення, позначені оціночними обмежувачами ("判断限制" pànduàn xiànzhì).

Таким чином, сфера семантики поділяється на дві області ("正反" і "虚实"), що нагадує сучасне розрізнення між істинно-функціональними висловлюваннями і модальними пропозиціями, аналітичними і синтетичними судженнями, алетичними і неалетичними модальностями тощо. У таких доменах істинність та фактичність речення оцінюється за допомогою спеціальних слів, які Лю Шусян аналізує як оператори.

Розглянемо модальність як семантичну категорію. Якщо початкові випадки вживання "情态" та "语气" прямо чи опосередковано відносяться до модальних часток, то вивчення модальних часток є частиною аналізу інших категорій слів, таких як:

"Допоміжні слова", "助动字" (zhùdòngzì) (吕叔湘. (1942) або "助动词" (zhùdòngcí) (吕叔湘. (1942);

"Дієслівні детермінанти або "обмежувачі", "限制词" (xiànzhìcí) (吕叔湘. (1942);

"Оптативні форми", "能愿式" (néngyuànshì) (吕叔湘. (1942).;

"Слова можливості", "能词" (néngcí) (黎锦熙. (1924) або "службові слова, що виражають характер основного дієслова", "表示动词之性的虚字" (biǎoshì dòngcí zhī xìngde xūzì) (黎锦熙. (1924).

Слід зазначити, що в контексті моделі Лю Шусяня "обмежувачі" є еквівалентом сучасного семантичного поняття модальності, що охоплює слова з різним граматичним статусом, але зі спільною семантичною ознакою. Для Ван Лі спільною семантичною властивістю модальних слів є вираження суб'єктивної оцінки можливості та переваги. Для Гао Мінкая – це здатність "описувати, чи стосується даний процес або дія в кінцевому підсумку можливості, обов'язку, дозволу тощо" (吕叔湘. (1942).. Ці елементи передбачають сучасну тенденцію в лінгвістиці.

Як і Лю Шусян, Ван Лі та Гао Мінкай ставлять під сумнів позначення модальних дієслів як допоміжних і пропонують альтернативні класифікації, які більше відповідають китайській морфології. Для позначення модальних дієслів Ван пропонує англійські "оптативні третини", "能愿式末品" (néngyuànshì mòpǐn) [28].

Ця деномінація поєднує (і переосмислює) два лінгвістичні аналізи, що прийшли із Заходу. З одного боку, вона відсилає до теорії рангів Отто Есперсена та його концепції первинних, вторинних і третинних елементів.

Ця подвійна класифікація підкреслює думку, що синтаксично модальні дієслова є третинними елементами, тоді як семантично вони є потенційними формами, де морфема "式" (shì) позначає не дієслівний спосіб, а скоріше "конструкцію", як видно з наведеного нижче уривку: "Якщо порівнювати із західною граматиною, позначення "能", "可", "必", "该", "要", "欲" та "肯" як третинних елементів може виглядати суперечливим. Насправді це незначна відмінність. Такі англійські слова, як can, may, must, will, shall, need, ought тощо, формально є дієсловами доконаного виду. Присудок, який слідує за ними, є різновидом нескінченної форми. Однак семантично вони є лише різновидом допоміжних дієслів ("допоміжними").

Вони допомагають дієслову, надаючи флексії "часу" ("时" shí) і "способу" ("式" shì), але насправді основним дієсловом (головним дієсловом) все одно є дієслово, яке слідує за ним. Оскільки ми розглядаємо головне дієслово як

первинний елемент, то з цього випливає, що його допоміжне дієслово має бути третинним елементом" (吕叔湘. (1942).

Найчіткіше твердження властивості китайських модальних дієслів походить від Лю Шусяня, який роз'яснює, що слова, які виражають необхідність і можливість, не є граматично однорідними, але вони мають спільну рису: всі вони вживаються в поєднанні з іншим дієсловом (або прикметниковим присудком) для вираження фактів, які є нереалізованими.

Визнання модальності як логіко-семантичної категорії відкрило простір для дослідження поведінки слів з різним граматичним статусом. Типовим прикладом є порівняння модальних дієслів, таких як "应" (yīng) або "该" (gāi) з "必须" (bìxū), яке часто описують як прислівник. Такий порівняльний аналіз дозволив виявити взаємодоповнюючий і водночас відмінний характер двох природних класів слів.

Вони охоплюють модальні форми, що виражають обов'язок, на відміну від модальних форм, що виражають просту необхідність. Зокрема, деонтична модальність – це підклас, який "охоплює лише ті пріоритетні модальності, що стосуються правильного і неправильного, тобто етичних, моральних і правових норм" (黎锦熙. (1924).

Набори модальних значень, що належать до цих двох розрядів, виокремив Лі Цзіньсі, а два десятиліття потому Лю Шусян висвітлив їхні семантичні та синтаксичні особливості. Лексична специфікація елементів, які тяжіють до одного чи іншого з цих двох полюсів, позначає різні модальні відтінки. "В одному випадку дія, предикована головним дієсловом, виконується на основі розуму/здорового глузду, тоді як в іншому випадку вона мотивована фактичною реальністю речей" (吕叔湘. (1942). "Іншими словами, якщо в першому випадку бажаність дії ґрунтується на моральних міркуваннях, то в другому випадку дія є фактично неминучою" (吕叔湘. (1942).

Лю Шусян і, більш виразно, Ван Лі підкреслювали, що, тоді як деонтика виражає більш суб'єктивну думку, ананкастика виражає необхідність по

відношенню до навколишнього середовища ("环境" huánjìng) або обставин ("情况" qíngkuàng). Для Ван Лі ананкастичні вирази є своєрідним об'єктивним доповненням до суб'єктивної кваліфікації, яка зазвичай лежить в основі модальних виразів.

2.2. Структурні особливості модифікаторів сучасної китайської мови

Розглянемо структурні особливості модифікаторів сучасної китайської мови на прикладі модифікаторів руху

Одним з найбільш поширених способів використання дієслів руху в якості модифікаторів є вираз з їх допомогою дієслівної орієнтації. У багатьох мовах світу дієслова руху здатні утворювати конструкції, в яких вони поєднуються (перш за все) з іншими дієсловами зміни місця розташування в просторі і позначають вихідний або кінцевий пункт розвитку даної ситуації або загальний напрямок, в якому вона розвивається.

Дослідниками китайської мови в групі дієслів руху виділяється особлива група дієслів, що виражає напрямок виконаного руху, - дієслова напрямку руху. У реченні дані дієслова можуть виступати як у функції самостійного дієслівного предиката, так і в функції додаткового члена, іменованого напрямковим додатковим членом, орієнтаційним модифікатором або спрямувальною морфемою.

Чжан Фамін виділяє два види орієнтирів, по відношенню до яких може відбуватися рух при використанні дієслів 来(приходити) і 去 (йти):

1) Суб'єктивне визначення орієнтиру руху, коли орієнтир виконаного руху визначається самим мовцем. «Якщо в реченні чітко не позначено орієнтир, по відношенню до якого відбувається рух, тоді як орієнтир руху береться розташування мовця або будь-яке інше місце» (Жуковська, В.В. (2013.142 с.).

2) Об'єктивне визначення орієнтиру руху, коли в реченні вже є місце, що є орієнтиром руху. «Коли в реченні чітко вказано місце, то це місце і буде орієнтиром виконаного руху» (Жуковська, В.В. (2013.142 с.).

Таким чином, місце розташування мовця не завжди виступає в якості орієнтира виконаного руху. Так, наявні ситуації, коли орієнтиром буде яесь

місце, пов'язане із особою мовця, або ж таке місце, яке не має відношення до особи мовця. Наприклад, якщо викладач на вулиці зустріне студента, то може сказати йому: 你下午来吧. (Приходь після обіду). Але це не означає, що поточне розташування особи, яка є мовцем (у даному випадку викладача на вулиці) є орієнтиром, по відношенню до якого відбувається рух. У даній ситуації орієнтиром руху буде аудиторія, тобто місце, яке безпосередньо пов'язане з особою мовця.

У реченнях 初班来了五个学生. (До початкової групи прийшло 5 студентів) і 他星期五去北京. (Він у п'ятницю поїде до Пекіна) місце розташування особи, що є мовцем, є неважливим, оскільки в цих реченнях об'єктивно визначений орієнтир скоєного руху 初班 (початкова група) і 北京 (Пекін).

Дієслова 来 (приходити) і 去 (йти) виражають напрямок здійсненого руху, але напрямки руху є різними по відношенню до орієнтиру виконаного руху. Дієслово 来 (приходити) завжди передає семантику руху в напрямку до орієнтиру виконаного руху. Дієслово 去 (йти) може вживатися у двох таких ситуаціях.

Ситуація 1 (використовуване в даній ситуації дієслово 去 (йти) ми позначимо як 去 1): рух, спрямований до орієнтиру руху, де мовець виступає в якості стороннього спостерігача за ситуацією, наприклад, 女孩向妈妈跑去. (Дівчинка підбігла до мами). У даному реченні особа, що є мовцем, просто констатує факт виконаної дії. Мовець повідомляє про те, що стає об'єктом його спостереження, про дію, що здійснюється суб'єктом.

Ситуація 2 (використовуване в даній ситуації дієслово 去 (йти) ми позначимо як 去 2): рух відбувається у напрямку від орієнтиру руху, мовець є безпосереднім учасником ситуації. 他去三天了. (Він три дні як поїхав [від мене]). В даному реченні орієнтир виконаного руху визначено суб'єктивно - це мовець [я].

Головна відмінність між цими двома ситуаціями полягає в тому, що в першому випадку при використанні дієслова 去 1 орієнтир, по відношенню до якого відбувається рух, - об'єктивний, тобто чітко позначений (у напрямку до мами). У даній ситуації мовець виступає як сторонній спостерігач і його положення не збігається з орієнтиром. У другому випадку, коли ми використовували дієслово 去 2, орієнтир виконаного руху суб'єктивний – це безпосередньо мовець (рух у напрямку від мовця). Мовець знаходиться всередині ситуації, є її безпосереднім учасником.

Як ми побачили, в семантиці базових дієслів напряму руху 去 (йти) важливо розрізнати дві ситуації, що відрізняються у вираженні позиції мовця по відношенню до виробника (суб'єкту) руху: а) коли мовець виступає як сторонній спостерігач і б) коли мовець є учасником ситуації (перебуває всередині ситуації).

Різниця в семантиці китайських базових дієслів напряму руху 来 (приходити) і 去 1, полягає не в орієнтирі руху і не в семантиці напрямку руху, а у вираженні центру оповіді, з точки зору чого (кого) описується ситуація. Наприклад: 学生朝教室走来. (Студент йде до аудиторії).学生朝教室走去. (Студент йде до аудиторії). У цих реченнях напрямок виконаного руху є однаковим, дія відбувається у напрямку до орієнтиру, орієнтир руху в реченнях збігається - 教室 (аудиторія).

З семантичної точки зору дані речення можна розглянути з двох позицій:

1. Мовець безпосередньо пов'язаний з орієнтиром руху. Дієслово 来 (приходити) використовується, коли мовець знаходиться в аудиторії і повідомляє про здійснюваний суб'єктом рух у напрямку до нього. Ситуація описується з точки зору мовця, який виступає як орієнтир руху. Використання дієслова 去 (йти) вказує на те, що мовець знаходиться поза аудиторією, і повідомляє про рух суб'єкта до певного місця (аудиторії). Мовець у даному випадку виступає в якості учасника ситуації, він знаходиться в аудиторії або поруч із місцем, де відбувається рух.

2. Мовець не пов'язаний з орієнтиром, по відношенню до якого відбувається рух, він є стороннім спостерігачем ситуації. При використанні дієслова 来 (приходити) центром оповіді буде 教室 (аудиторія), тобто підкреслюється місце напрямку руху 教室 (аудиторія), при використанні дієслова 去 (йти) акцент робиться на суб'єкті руху, відповідно центром оповіді є 学生 (студенти).

Різниця в семантиці китайських базових дієслів напрямку руху 来 (приходити) і 去 2 полягає у вираженні напрямку виконаного руху. Як вже говорилося, 去 2 вживається в ситуаціях, коли рух відбувається у напрямку від орієнтира, 来 (приходити) висловлює напрямок руху до орієнтиру. Таким чином, орієнтир руху збігається, різниця полягає в напрямку здійснюваного руху. Наприклад: 下午他来了. (Він прийшов після обіду [сюди / до нас]). 下午他去了. (Він пішов після обіду [звідси / від нас]).

У цих реченнях орієнтир, по відношенню до якого відбувається рух, визначений суб'єктивно – це місце розташування особи, яка є мовцем [тут]. У першому випадку рух направлено до орієнтиру, у другому – від орієнтира руху. Як видно з прикладів, при використанні дієслів руху 来 (приходити) і 去 2 орієнтир руху однаковий (мовець), різниця лише в напрямку здійснюваного руху (від і до орієнтиру руху).

Виходячи з вищевикладеного, групу дієслів напрямку руху складають такі дієслова: 来 (приходити), 去 (йти), 上 (підніматися), 下 (спускатися), 进 (входити), 出 (виходити), 回 (повертатися), 过 (проходити через), 起 (підніматися, відриваючись від поверхні) і 开 (відділятися).

Аналіз базових дієслів напрямку руху 来 (приходити) і 去 (йти) приводить нас до наступних висновків.

Семантика китайських базових дієслів напрямку руху не вичерпується зазначенням на рух у напрямку до або від місця розташування особи, яка є

мовцем. При описі значення даних дієслів важливо враховувати мовні ситуації, в яких вони використовуються.

Мовні ситуації розрізняються позицією мовця по відношенню до орієнтиру руху, розташуванням мовця (всередині або зовні), участі або неучасті мовця у процесі дії руху. Мовець може бути учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує виконаний рух, його місце розташування збігається з орієнтиром руху. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху не збігається.

Мовець може бути учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує виконаний рух, його місце розташування не збігається з орієнтиром руху, мовець знаходиться або поруч з орієнтиром руху, або поруч з суб'єктом дії. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху може збігатися, різниця в центрі оповіді, на що мовець хоче зробити акцент.

Мовець не є учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує ситуацію як сторонній спостерігач. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху не збігається.

Таким чином, основними поняттями для розкриття значення базових дієслів напрямку руху в китайській мові 来 (приходити) і 去 (йти) є орієнтир, по відношенню до якого відбувається рух, і напрямом виконаного руху. Орієнтир може бути визначений суб'єктивно (мовцем) і об'єктивно (вказано в реченні) і не завжди збігається з місцем розташування мовця.

Поряд із зазначенням орієнтира руху дуже важливі центр оповіді і ставлення мовця до ситуації руху. Семантика китайських базових дієслів напрямку руху 来 (приходити) і 去 (йти) дуже складна, їх використання залежить від багатьох факторів.

Загальновідомо, що після дієслів можуть стояти результативні морфеми (做完, 听懂, 看清楚), модифікатори напрямки (坐下, 上来, 跑出去) і модифікатори можливості (听得懂, 走不动). Але в деяких випадках у

модифікаторів напрямки буває ще й переносне значення, засноване на ідеї напрямку.

1. 正好医生来了,把他的命救回来了.- На щастя, прийшов лікар і врятував його (повернув йому життя).

Наприклад, в цьому реченні 回来 зовсім не означає «повернутися», як ми звикли, але якщо залучити уяву, життя до хворого саме «повернулося».

Розглянемо докладніше такі модифікатори напрямку.

1) 起来 зазвичай означає напрямок руху вгору: 站起来, 拿起来. Але у нього є і інші значення.

起来 може означати початок дії або стану, часто несподіваний. У цьому значенні він ставиться після дієслова або прикметника. Якщо у дієслова є додаток, то він ставиться між 起 і 来.

他一进房间,就说起话来.- Як тільки він увійшов до кімнати, відразу заговорив.

他在大学学唱民歌,没想到今年他唱起现代歌来.- В університеті він навчався народному співу, а в цьому році раптом почав співати сучасні пісні.

雪昨天刚停,今天又下起来了.- Сніг вчора припинився, а сьогодні знову пішов.

春天到了,天气渐渐暖和起来了.- Прийшла весна, і потихеньку стало теплішати.

起来 може означати «збирати щось розрізнене разом». Іноді з'являється додатковий сенс «заховати».

请你把桌子上的东西收起来.- Збери речі на столі (розкидані на столі)

今天同学聚会,请你把老同学集合起来.- Сьогодні вечір зустрічі випускників, збери своїх однокурсників.

你把东西藏起来干嘛?- Навіщо ти ховаєш речі?

起来 має семантику, що вказує на оцінку, прогнозування.

做生意 说 起来 容易, 做 起来 难 .- Займатися бізнесом на словах легко (= коли говориш, легко), а на ділі важко (= коли робиш, важко).

别看 这 件 衣服 看起来 不 适合 我, 但是 穿 起来 非常 舒服! - Хоча на вигляд цей одяг мені не підходить (= коли дивимося, не підходить), але він є дуже комфортним (= коли одягаєш, дуже комфортно).

这样 的 工作, 忙 起来 可 没有 时间 吃饭 .- На цій роботі як починаєш працювати, так навіть поїсти ніколи стає.

Основне значення 起来 - рух нагору. Тому ми використовуємо 起来, щоб сказати, що ми щось згадали (буквально, дістали з пам'яті). Дуже часто використовується в негативному варіанті модифікатора можливості, наприклад, 想不起来 - не можу пригадати.

到了 校园, 我 就 想 起来 我 的 一个 朋友 .- Опинившись в парку університету, я згадала його.

我 怎么 也 想 不起来 我们 的 老师 叫 什么 .- Ніяк не можу згадати, як звати нашого вчителя.

我 想了 半天 也 没 想 起来 同事 的 地址 .- Я думала півдня, але не згадала адресу колеги.

Останнє значення - це зміна, найчастіше, від темного до світлого, від тихого до гучного, від маленького (мало) до великого (багато) і т. ін.

我 起床 时 天 已经 亮 起来 了 .- Коли я прокинувся, вже розвиднілось.

有人 叫 老师 马上 到 办公室, 同学 们 都 热闹 起来 了 .- Викладача терміново викликали в учительську, і учні загомоніли.

我 好 不容易 瘦 了 三 公斤, 过 新年 又 胖 起来 了 .- Я з трудом скинула три кіло, проводили новий рік - і я знову погладшала!

2) 下去 спочатку означає рух вниз. У переносному значенні означає продовження якоїсь дії. Використовується після дієслів і прикметників.

Висловлює продовження якоїсь дії, яка в даний момент відбувається, або була перервана і тепер відновлюється.

我不想等下去了,咱们走吧! - Я не хочу більше чекати (= продовжувати чекати), пішли!

没有吃的,怎么活下去呢? - Якщо не буде чого їсти, як можна прожити? (= Продовжувати жити)

你別再說了,我真的聽不下去了! - Не повторюй, я не можу більше слухати!

我明年还要在北京学习下去.- У наступному році я продовжу вчитися в Пекіні.

Висловлення продовження певного стану

祝你们俩永远这样好下去.- Бажаю вам двом зберігати такі хороші відносини.

如果天气冷下去,咱们换个地方住吧.- Якщо продовжить холоднішати, нам треба буде переїхати.

3) 下来 в основному значенні, як і 下去 означає рух зверху вниз. Але в переносному значенні це зовсім різні слова.

Затримка за допомогою якоїсь дії людини або предмета в певному місці

请你把考试地点写下来.- Запишіть місце проведення іспиту.

老师讲的语法太难了,我记不下来.- Граматика, яку пояснює вчитель, дуже складна. Я не можу її запам'ятати (= затримати в пам'яті).

他本来打算回国上大学,最后还是留下来了.- Спочатку він збирався повернутися на Батьківщину, щоб вступити до університету, але в кінці кінців залишився.

火车终于停了下来.- Поїзд, нарешті, зупинився.

Результат дії – зазвичай, прийняте рішення або досягнута мета.

他们的要求我们的谢总早就答应下来了.- Наш директор Се давно вже погодився з їх вимогами.

Дія, що призвела до поділу якихось предметів

停车后记得把眼镜摘下来.- Не забудь зняти окуляри, коли запаркуєшся.

哎呀,你把衣服弄脏了,快脱下来! – Твій одяг заляпаний, швидше його змینی.

Значення тривалості дії до кінця, до досягнення мети.

因为汉字太难了,所以我没有学下来.- Ієрогліфи занадто складні, тому я не вивчив.

经过不断努力,我终于坚持下来了.З великими зусиллями я, нарешті, досяг мети.

Іноді 下来 може означати «закінчити якусь справу».

马拉松距离太长了,我跑不下来.- Я не зможу пробігти марафон, відстань занадто велика.

老师让我背一百个成语,我肯定背不下来.- Учитель наказав мені вивчити сто ченьюїв, але я, звичайно, не зможу їх запам'ятати.

На противагу 起来, означає зміну від світлого до темного, від гучного до тихого, від високого до низького і т.д., висловлює значення поступової зміни, найчастіше використовується з прикметниками.

考场转眼安静下来了.- В аудиторії, де проходив іспит, миттєво запанувала тиша.

到了海边,我的心平静下来了.- На березі моря моє серце заспокоїлося.

4) 出来 в основному значенні це «зсередини назовні». У переносному значенні воно еволюціонувало.

Зрозуміле пояснення / розрізнення. Впізнавання якогось предмета (зазвичай за допомогою органів почуттів).

对不起, 刚才没有向你打招呼, 没认出来 .- Пробач, що не привітався, не впізнав.

你问他, 他喝得出来, 这是什么酒 .- Ти запитай його, він може визначити за смаком, що це за вино.

你看得出来 这是谁写的字? - Ти можеш зрозуміти, хто писав ці ієрогліфи?

Поява предмета після виконання певної дії. Це значення є дуже близьким до початкового значення 出来, але якщо в поєднаннях типу 拿出来 предмет спочатку існував, і його просто оприлюднили, то тут предмета в принципі не було.

我想出来了 一个好办法! - Я придумав хороший спосіб!

我们都同意他提出来的建议 .- Ми всі згодні з пропозицією, яку він висунув.

请把你喜欢的样子画出来 .- Намалюй той вид, який тобі подобається.

Дуже рідко, але все-таки може зустрітися 出来 після прикметників. У такому випадку воно означає порівняння, певну кількісну зміну.

今天比昨天多出来 200 块钱 .- Сьогодні на 200 юанів більше, ніж вчора.

这孩子 今年又高出来 不少 .- Ця дитина в цьому році теж сильно піросла.

5) 过来 у своєму звичайному значенні перекладається приблизно як «пройти, підійти» звідти сюди, звідси туди ... але і у нього є переносне значення. Повернення з небажаного до нормального стану.

Часто використовується зі значенням «здоров'я» та «репутація».

谢天谢地, 他总算活过来了 .- Хвала небесам, він нарешті повернувся до життя.

你必须把自己的错误纠正过来 . – Ти зобов'язаний виправити свої помилки.

У 过去 може бути протилежне значення – вихід з нормального стану.

她又晕过去了 .- Вона знову втратила свідомість.

Останнє значення 过来 - «під силу» або «вище сил». У цьому значенні воно використовується як модифікатор можливості і є подібним до 完 або 不

十几个孩子我一个人照顾不过来 .- Я не зможу встежити за такою кількістю дітей (більше десяти).

这些作业你们一晚上做得过来吗? - Все це домашнє завдання ви зможете виконати за один вечір?

这些盒子我一个人拿不过来, 快来帮我! - Всі ці коробки я одна забрати не зможу, допоможи мені!

Отже, одним з найбільш поширених способів використання дієслів руху в якості модифікаторів є вираз з їх допомогою дієслівної орієнтації. У багатьох мовах світу дієслова руху здатні утворювати конструкції, в яких вони поєднуються (перш за все) з іншими дієсловами зміни місця розташування в просторі і позначають вихідний або кінцевий пункт розвитку даної ситуації або загальний напрямок, в якому вона розвивається.

Висновки до розділу 2

Мовні ситуації використання модифікаторів у китайській мові розрізняються позицією мовця по відношенню до того явища, до якого висловлюється його ставлення. Так, наприклад, мовець може бути учасником

ситуації руху суб'єкта. Він описує виконаний рух, його місце розташування збігається з орієнтиром руху. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху не збігається.

Мовець може бути учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує виконаний рух, його місце розташування не збігається з орієнтиром руху, мовець знаходиться або поруч з орієнтиром руху, або поруч з суб'єктом дії. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху може збігатися, різниця в центрі оповіді, на що мовець хоче зробити акцент.

Мовець не є учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує ситуацію як сторонній спостерігач. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху не збігається.

Таким чином, основними поняттями для розкриття значення базових дієслів напрямку руху в китайській мові 来 (приходити) і 去 (йти) є орієнтир, по відношенню до якого відбувається рух, і напрямом виконаного руху. Орієнтир може бути визначений суб'єктивно (мовцем) і об'єктивно (вказано в реченні) і не завжди збігається з місцем розташування мовця.

Поряд із зазначенням орієнтира руху дуже важливі центр оповіді і ставлення мовця до ситуації руху. Семантика китайських базових дієслів напрямку руху 来 (приходити) і 去 (йти) дуже складна, їх використання залежить від багатьох факторів.

Загальновідомо, що після дієслів можуть стояти результативні морфеми (做完, 听懂, 看清楚), модифікатори напрямки (坐下, 上来, 跑出去) і модифікатори можливості (听得懂, 走不动). Але в деяких випадках у модифікаторів напрямку буває ще й переносне значення, засноване на ідеї напрямку.

ВИСНОВКИ

Модифікатором у китайській мові називається особливий підвид синтаксичних одиниць: додатковий ускладнювач дії (щодо її результату, напрямку, ступеня, кількісної характеристики, можливості тощо), який ставиться після присудка, вираженого дієсловом або прикметником, і доповнює його значення. З точки зору дефініції, модифікатор у китайській мові – це додатковий член речення, завдання якого полягає у змістовій модифікації вихідного значення присудка для утворення нових смислових відтінків або в доповненні вихідного значення присудка.

На наш погляд, всі ці визначення конкретно описують основну роль модифікатора в китайському реченні. Модифікатор служить тією самою синтаксичною одиницею в китайському реченні, яка допомагає присудку знайти більш точний, завершений зміст.

У китайській граматиці прийнято виділяти такі види модифікаторів:

1. Модифікатор ступеня;
2. Модифікатор стану;
3. Модифікатор результату;
4. Модифікатор ймовірності;
5. Модифікатор напрямку;
6. Модифікатор кратності;
7. Модифікатор тривалості;
8. Модифікатор кількості.

Мовні ситуації використання модифікаторів у китайській мові розрізняються позицією мовця по відношенню до того явища, до якого висловлюється його ставлення. Так, наприклад, мовець може бути учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує виконаний рух, його місце розташування збігається з орієнтиром руху. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямку руху не збігається.

Мовець може бути учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує виконаний рух, його місце розташування не збігається з орієнтиром руху, мовець знаходиться або поруч з орієнтиром руху, або поруч з суб'єктом дії. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху може збігатися, різниця в центрі оповіді, на що мовець хоче зробити акцент.

Мовець не є учасником ситуації руху суб'єкта. Він описує ситуацію як сторонній спостерігач. У даній ситуації при використанні дієслів 来 (приходити) і 去 (йти) напрямом руху не збігається.

Таким чином, основними поняттями для розкриття значення базових дієслів напрямку руху в китайській мові 来 (приходити) і 去 (йти) є орієнтир, по відношенню до якого відбувається рух, і напрямом виконаного руху. Орієнтир може бути визначений суб'єктивно (мовцем) і об'єктивно (вказано в реченні) і не завжди збігається з місцем розташування мовця.

Поряд із зазначенням орієнтира руху дуже важливі центр оповіді і ставлення мовця до ситуації руху. Семантика китайських базових дієслів напрямку руху 来 (приходити) і 去 (йти) дуже складна, їх використання залежить від багатьох факторів.

Загальновідомо, що після дієслів можуть стояти результативні морфеми (做完, 听懂, 看清楚), модифікатори напрямки (坐下, 上来, 跑出去) і модифікатори можливості (听得懂, 走不动). Але в деяких випадках у модифікаторів напрямку буває ще й переносне значення, засноване на ідеї напрямку.

АНОТАЦІЯ

汉语中的修饰语是句法单位中的一个特殊子类型：它是动作（在结果、方向、程度、数量特征、可能性等方面）的附加复杂成分，置于动词或形容词所表示的谓语之后，对谓语的语义进行补充。从定义的角度看，汉语中的修饰语是句子中的附加成分，其任务是修饰谓语的原义，以创造新的语义或补充谓语的原义。

我们认为，所有这些定义都具体描述了修饰语在汉语句子中的主要作用。在汉语句子中，修饰语是帮助谓语获得更准确、更完整意义的句法单位。

在汉语语法中，修饰语有以下几种类型：

1. 程度修饰语；
2. 状态修饰语
3. 结果修饰语；
4. 概率修饰符
5. 方向修饰符
6. 多重性修饰符
7. 持续时间修饰符
8. 数量修饰语。

汉语中使用修饰语的说话场合，因说话人相对于所表达态度的现象的位置不同而不同。例如，说话人可以是主体动作情景的参与者。他（她）描述所做的动作，其位置与动作参照点相吻合。在这种情况下，当动词来（来）和去（去）使用时，运动方向并不重合。

说话人可以是主体运动情景的参与者。他（她）描述所做的动作，他（她）的位置与动作参照点不一致，说话人要么靠近动作参照点，要么靠近动作主体。在这种情况下，使用动词“来”和“去”时，动作的方向可能是相同的，不同之处在于叙述的中心，说话者要强调的是中心。

说话人并没有参与主体的移动过程。他是以外部观察者的身份来描述这种情况的。在这种情况下，使用动词来和去时，运动的方向并不一致。

因此，揭示汉语“来”和“去”这两个表示运动方向的基本动词意义的主要概念是与运动相关的参照点和运动的方向。地标可以主观确定（由说话人确定），也可以客观确定（在句子中指明），而且并不总是与说话人的位置一致。

在指明运动方向的同时，叙述中心和说话人对运动情况的态度也非常重要。汉语基本运动方向动词“来”和“去”的语义非常复杂，它们的使用取决于很多因素。

众所周知，动词后面可以跟结果状语（做完、听懂、看清）、方向修饰语（坐下、上来、跑出去）和可能性修饰语（听得懂、走不动）。但在某些情况下，方向性修饰语还具有基于方向概念的比喻义。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Войналович, Л.П. (2013). Модальність як багатоаспектна лінгвістична категорія. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки*, (3) (с. 28-32).
2. Горпинич, В.О. (2004). *Морфологія української мови*. (335 с.). К.: Академія.
3. Демська-Кульчицька, О.М. (2002). Що нового в науці про мову? *Культура слова*. (61). (сс. 70-74).
4. Демська-Кульчицька, О.М. (2004). Британський національний корпус і Національний корпус української мови. *Філологічні студії*. (4). (сс. 89-95).
5. Добосевич, У. (2017). До питання про частиномовний статус модальника. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*, (64). (сс. 151-159).
6. Жерліцина, Ю. В. (2015). Модальні слова як засіб вираження суб'єктивної модальності: прагматичний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов*. (сс. 92-96).
7. Жовтобрюх, М. А., Кулик, Б. М. (1972). *Курс сучасної української літературної мови*. Ч. 1. (402 с.). К. : Вища шк..
8. Жуковська, В.В. (2013). *Вступ до корпусної лінгвістики : навчальний посібник*. (142 с.). Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
9. Загнітко, А.П. (2001). *Теоретична граматики української мови*. Синтаксис. (662с.) Донецьк: ДонНУ.
10. Кушнірик, А.В. (2001). *Модальні частки в сучасній англійській мові (сполучуваність, парадигматика та вживання)*. (20 с.) (Автореф. дис. канд. філол. наук. Львівський національний університет ім. І. Франка).

11. Левицький, А.Е. (2008). *Порівняльна граматика англійської та української мов: підручник*. (264 с.). К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”.
12. Савельєва, Н.О. (2014). Лінгвістична модальність: формальний, логіко-семантичний, функціонально-семантичний підходи. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, Філологічні науки*. (2). (с.210-214).
13. Селіванова, О.О. (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник*. (711с.). Полтава: Довкілля-К.
14. Шнуровська, Л.В. (2016). Теоретичні засади вивчення категорії модальності в сучасній лінгвістиці. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Філологія*, (сс. 140-148).
15. Шнуровська, Л. В. (2015). Інтонаційні засоби модальності в англійському мовленні носіїв мови та білінгвів *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства : міжнародний збірник наукових праць, присвячений 70-річному ювілею професора Алли Андріївни Калити*, (сс.78-83).
16. Balczyńska-Kosman A. Język dyskursu publicznego w polskim systemie politycznym. *Środkowoeuropejskie studia polityczne*. 2013. Nr 2. S. 143-153.
17. Bralczyk J. O języku polskiej polityki lat 80-tych i 90-tych. Warszawa, 2003.
18. Brzozowski P. Język polityki jako podstawowe narzędzie działania politycznego i nieodłączny atrybut władzy w świetle produkcji dyskursu prawdziwościowego. *Dialogi Polityczne*. 2004. Nr 1. S. 67-77
19. Fairclough N., Duszak A. Wstęp. Krytyczna analiza dyskursu – nowy obszar badawczy dla lingwistyki i nauk społecznych. *Krytyczna analiza dyskursu*, red. A. Duszak, N. Fairclough. Kraków, 2008. S. 7-29.
20. Fraser B. What are discourse markers? *Journal of pragmatics*. 1999. 31. P. 931-952.
21. Graber D.A. Political Languages. *Handbook of Political Communication*, ed. by D.D. Nimmo, K.R. Sanders, Beverly Hills, London, 1981. S. 195-224.

22. Kamińska-Szmaj I. Upowszechnianie nowych słów i znaczeń we współczesnych dyskursach medialnych. *Dyskursy trzeciego tysiąclecia*, red. E. Pajewska. Szczecin, 2013. S. 87-99.

23. Kujawa I. Strategie dyskursu polityki a medialny obraz świata (na materiale współczesnej prasy niemieckiej). *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF, Philologiae*. 2009. Vol. XXVII. S. 43-58.

24. Laskowska E. Style dyskursu publicznego. *Styl, dyskurs, media*, red. B. Bogołębska, M. Worsowicz. Łódź, 2010. P. 179-186.

25. Pawełczyk P. Socjotechniczne aspekty gry politycznej. Poznań. 2000.

26. Walczak B. Co to jest język polityki? *Język a kultura*, pod red. J. Anusiewicz i B. Sicińskiego. Wrocław, 1994. S. 15-20.

27. Wodak R. Wstęp: badania nad dyskursem. *Jakościowa analiza dyskursu w naukach społecznych*, red. R. Wodak, M. Krzyżanowski. Warszawa, 2011. S. 11-48.

28. 黎锦熙. (1924). 新著国语文法 (Vol. 347). 哈尔滨: 黑龙江焦鱼出坂社.

29. 吕叔湘. (1942). 中国文法要略 (Vol. 681). 上海: 尚武银树馆.